

- (א) וינדבר יתקן אל משה ואל אהרן לאמר:
- (ב) דברו אל בני ישראל ואמרתם אליהם איש איש פי יהיה נב מפשרו זובו טמא הוא:
- (ג) וזאת תהיה טמאתו בזובו רר בשרו את זובו או הקתים בשרו מזובו טמאתו הוא:
- (ד) כל המשקב אשר ישב עליו הזב טמא וכל הפלי אשר ישב עליו טמא:
- (ה) ואיש אשר יגע במשקבו יכבס בגדיו ורסוץ במים וטמא עד הערב:
- (ו) והישב על הפלי אשר ישב עליו הזב יכבס בגדיו ורסוץ במים וטמא עד הערב:
- (ז) והנגע בבשר הזב יכבס בגדיו ורסוץ במים וטמא עד הערב:
- (ח) וכי ירק הזב בטהור וכבס בגדיו ורסוץ במים וטמא עד הערב:
- (ט) וכל המרקב אשר ירכב עליו הזב טמא:
- (י) וכל הנגע בכל אשר יהיה מחסיו טמא עד הערב והפושא אותם יכבס בגדיו ורסוץ במים וטמא עד הערב:
- (יא) וכל אשר יגע בו הזב ונדיו לא שטף במים וכבס בגדיו ורסוץ במים וטמא עד הערב:
- (יב) וכלי סרש אשר יגע בו הזב ישכר וכל פלי עץ ישטף במים:
- (יג) וכי יטהר הזב מזובו וספר לו שבועת ימים לטהרתו וכבס בגדיו ורסוץ במים טיים וטהר:
- (יד) וזיום השמיני יקח לו שמי תרים או שני בני יונה ובא לפני יתקן אל פתח אהל מועד ונתנם אל הפה:
- (טו) ויעשה אתם הפהו אחד סטאת והאחד עלה וכפר עליו הפהו לפני יתקן מזובו: ס
- (טז) ואיש פי מצא מקצו שכבת נרע ורסוץ במים את כל בשרו וטמא עד הערב:
- (יז) וכל כגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת נרע וכבס במים וטמא עד הערב פ:
- (יח) ואשה אשר ישכב איש אתה שכבת נרע ורסוץ במים וטמא עד הערב:
- (יט) ואשה פי תהיה זבה דם יהיה זכה בבשרה שבועת ימים תהיה בנדמה וכל הנגע בה טמא עד הערב:
- (כ) וכל אשר תשכב עליו בנדמה טמא וכל אשר תשכב עליו טמא:
- (כא) וכל הנגע במשקבו יכבס בגדיו ורסוץ במים וטמא עד הערב:
- (כב) וכל הנגע בכל פלי אשר תשכב עליו יכבס בגדיו ורסוץ במים וטמא עד הערב:
- (כג) ואם על המשקב הוא או על הפלי אשר הוא ישבת עליו בנגעו בו טמא עד הערב:
- (כד) ואם שכב ישכב איש אתה ותהי נדמה עליו וטמא שבועת ימים וכל המשקב אשר ישכב עליו טמא פ:
- (כה) ואשה פי זוב זוב דמה ימים רבים בלא עת נדמה או כי מזוב על נדמה כל ימי זוב טמאתה בימי נדמה תהיה טמאה הוא:
- (כו) כל המשקב אשר תשכב עליו כל ימי זובה במשקב נדמה יהיה לה וכל הפלי אשר תשכב עליו טמא יהיה בטמאת נדמה:
- (כז) וכל הנגע בם טמא וכבס בגדיו ורסוץ במים וטמא עד הערב:
- (כח) ואם טהרה מזכה וספרה לה שבועת ימים ואחר תטהר:
- (כט) וזיום השמיני תקח לה שמי תרים או שני בני יונה והביאה אותם אל הפהו אל פתח אהל מועד:
- (ל) ויעשה הפהו את האחד סטאת ואת האחד עלה וכפר עליה הפהו לפני יתקן מזוב טמאתה:
- (לא) והזרתם את בני ישראל מטמאתם ולא ימתו בטמאתם בטמאתם את משכני אשר בתוכם:
- (לב) וזאת תורת הזב ואשר מצא מקצו שכבת נרע לטמאה בה:
- (לג) והזנה בנדמה והזב את זובו לזכר ולזקבה ולאיש אשר ישכב עם טמאה פ:

שלש - אינן חוצצות, שתיים - איני יודע. ור' יוחנן אמר: אנו אין לנו אלא אחת. אמר ר' יצחק, בבב תורה: רובו המקפיד עליו - חוצץ, רובו ואינו מקפיד עליו - אינו חוצץ. וגזרו על רובו שאינו מקפיד - משום רובו המקפיד, וגזרו על מיעוטו המקפיד - משום רובו המקפיד. ולגזור נמי על מיעוטו שאינו מקפיד משום מיעוטו המקפיד! היא גופה גזרה, ואנן ניקום ונגזור גזרה לגזרה? אמר רב נדה בזמנה - אינה טובלת אלא בלילה, ושלא בזמנה - טובלת בין ביום בין בלילה. רבי יוחנן אמר: בבב בזמנה בין שלא בזמנה - אינה טובלת אלא בלילה, משום סרך בתה. ואף רב הדר ביה, דאמר רבי חייא בר אשי אמר רב נדה, בין בזמנה בין שלא בזמנה - אינה טובלת אלא בלילה, משום סרך בתה. אתקין רב אידי בנרש למטבל ביומא דתמניא, משום אריותא. רב אחא בר יעקב בפפוניא משום גנבי. רב יהודה בפומבדיתא משום צנה. רבא במחוזא משום אבולאי. אמר ליה רב פפא לרבא ולאביי: מכדי האינדא כולהו ספק זבות שוינהו רבנן, ליטבלינהו ביממא דשביעאה? משום דרבי שמעון דתניא אתר תטהר - אחר אחר לכולן, שלא תהא טומאה מפסקת ביניהן. ר' שמעון אומר: אחר תטהר - אחר מעשה תטהר. אבל אמרו חכמים: אסור לעשות כן, שמא תבא לידי ספק. אמר רב הונא: אשה חופפת באחד בשבת וטובלת בשלישי בשבת - שכן אשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי שבת. אשה חופפת באחד בשבת וטובלת ברביעי בשבת - שכן אשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי י"ט שחל להיות אחר השבת. אשה חופפת באחד בשבת וטובלת בחמישי בשבת - שכן אשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי שני ימים טובים של ראש השנה שחל להיות אחר השבת. ורב חסדא אמר: כולהו - אמרינן, שכן - לא אמרינן, היכא דאפשר - אפשר, היכא דלא אפשר - לא אפשר. ורב יימר אמר: אפילו שכן - נמי אמרינן, לבר מאשה חופפת באחד בשבת וטובלת בחמישי בשבת, דלמוצאי שני ימים טובים של ראש השנה שלאחר השבת ליתא, דאפשר דחופפת בלילה וטובלת בלילה. דרש מרימר: הלבחא כרב חסדא, וכדמתרץ רב יימר. איבעיא לה: אשה מהו שתחוף בלילה ותטבל בלילה? מר זוטרא - אוסר ורב חנינא מסורא - שרי. א"ל רב אדא [לרב חנינא מסורא]: לאו הכי הוה עובדא בדביתהו דאבא מרי ריש גלותא דאיקוט, אזל ר"נ בר יצחק לפיוסה. ואמרה ליה: מאי איתיה השתא?

חידושי הרשב"א מסכת נדה דף לג עמוד א

54

מה היא מטמאה אדם וכלי חרס. והאי דנקט כלי חרס משום דבבבא בתרא (ט' ב') ממעט גבי נושא נבלה דאע"ג דמטמא שאר כלים אינו מטמא אדם וכלי חרס.

הא דאתקיף רמי בר חמא ותספרנו ואנו נמי נספריה. לאו משום דס"ל הכין דהא ליכא מאן דאית ליה הכין כדאמרינן בשלהי מכלתין אמר רב ששת אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב נדה שהפרישה טהרה בשלישי שלה סופרתו למנין שבעה א"ל רב ששת לר' ירמיה בר אבא רב ככותאי אמרה לשמעתיא דאמרי יום שפוסקת בו סופרתו למנין שבעה אלמא ליכא מאן דס"ל הכין, אלא הכא רמי בר חמא טעמא הוא דקא בעי אמאי לא ספרה כיון דקיל"ל דמקצת היום ככולו.

ואיכא דקשיא ליה אמאי לא נספריה דהא אמרינן בפסחים פ' כיצד צולין (פ"א א') ר' יוסי אומר שומרת יום כנגד יום ששחטו וזרקו עליה בשני שלה ואח"כ ראתה אינה אוכלת ופטורה מלעשות פסח שני ופרש"י ז"ל טעמא התם דקסבר ר' יוסי דמכאן ולהבא היא מטמא ולא סתרה ספירה למפרע דמקצת היום ככולו ואקשינן עלה אלא זבה גדולה לר' יוסי היכי משכחת לה אי דחזיא בפלגא דיומא אידך פלגא סליק לה שימור ופרקינן איבעית אימא בשופעת כל תלתא איבעית אימא ברואה תרי בין השמשות אלמא לר' יוסי אמרינן מקצת היום ככולו ואנו נמי נספריה, וליתא דר' יוסי לא אמר אלא בסוף מנין אבל בתחלת מנין או באמצעיתו לא אמר, וטעמיה דר' יוסי משום דכיון שהיא יכולה לטבול באמצע היום והרי היא מותרת לבעלה דבר תורה היאך תטמאנה לאחר מכאן אבל באמצע ספירה ותחלת ספירה דאפי' כשעבר היום כולו בטהרה אינה טהורה היאך היא מקצתו ככולו ותדע דאנו נמי בסוף מנין בזבה גדולה מקצת היום ככולו אמרי' כדאמרינן ואחר תטהר אחר מעשה תטהר כלומר אחר מעשה טבילה ומותרת היא לבעלה, אלא דלדין אי חזיא בתר טבילה סתרה למפרע דלמפרע מיטמא ולר' יוסי דאית ליה דמכאן ולהבא מטמא סלקא לה טהרה גמורה במקצת היום ואי חזיא לא מטמא למפרע.

אבל בתוס' הקשו דאדרבה בתחלת החשבון ובאמצעיתו הוה לן למימר טפי דתיסוק מקצת היום ככולו מבסוף החשבון מק"ו דנדה שתחלת היום עולה למנין שבעה בתחלתה דאי חזיא בפלגא דיומא בתחלת נדה אינה צריכה לספור אלא ששה והוא ואע"ג דכתיב שבעת ימים תהיה בנדתה ואפ"ה אין מקצת היום עולה לה בסופה דאין טבילת נדה אלא בלילה, כל שכן זבה שמקצת היום עולה לה בסופה דהוה לן למימר דיעלה לה בתחלתה, דהכי גמרינן ליה לק"ו כי האי בר"ה פ"ק (י' א') דאמרינן אמר רב ק"ו ומה נדה שאין תחלת היום עולה לה בסופה עולה לה בתחלתה שנה שיום אחד עולה לה בסופה אינו דין שיעלה לה בתחלתה, ונשאר להם לרבותינו בעלי התוס' ז"ל הענין בקושיא.

ולפי דבריהם הקשו הם ז"ל כיון דר' יוסי על כרחין אמר הכין בסוף החשבון ובאמצעיתו מק"ו כדאמרן א"כ אמאי לא אקשו ליה התם אי הכי שכבת זרע תסתור בזיבה היכי משכחת לה כדאקשינן הכא, ובודאי אם קושייתם קושיא לא היה יכול לתרץ שם כמו שהוא מתרץ כאן ברואה סמוך לשקיעת החמה דהא לר' יוסי לא למפרע מיטמא אלא מכאן ולהבא כענין שאמר בשומרת יום כנגד יום.

ואלא מיהו נראה לי דעיקר קושיא ליתה, חדא דאיכא למימר דעדיפא מינה אקשינן ליה זבה גדולה היכי משכחת לה, וכי אוקמה בשופעת אי נמי ברואה בין השמשות תו ליכא לאקשווי משכבת זרע דהתם נמי כיון דאתית להכי שכבת זרע ברואה בין השמשות כלומר בתחלת היום וכו"ש אי מוקמת ליה בשופעת.

ועוד דנראה לי דלר' יוסי על כרחין באמצע ספירה מודה הוא דמטמא למפרע ואלו ראתה באמצע ספירה אפי' מפלגיה דיומא ולעיל סותרת היא כל החשבון דאף הוא נמי סבר שלא תהא טומאה מפסקת ביניהם, ואם הימים הראשונים סותר בזב אף שכבת זרע סותר יום אחד דהכי גמרינן הילכתא דזיבה גמורה סותרת למפרע כל ז' אע"פ שספר ימים טהורים גמורים וזיבה קטנה דהיינו שכבת זרע סותר יום אחד כדאמרי' לעיל בריש פ' המפלות (כ"ב א') והילכך אף הוא סותר למפרע כלומר אם ראה קרי בסמוך לשקיעת החמה סותר כל אותו היום למפרע וכדאוקימנא ליה נמי הכא בשמעתי, ותדע לך דר' יוסי באמצע ספירה לא אמר דהא איהו הוא דפסק הלכתא בפלוגתא דר' אליעזר ור' יהושע ור' עקיבא בזב וזבה שבדקו יום ראשון ושאר הימים לא בדקו כר' אליעזר דתניא התם בפ' תינקה ר' יוסי ור"ש אומרים נראין דברי ר' אליעזר מדברי ר' יהושע ודברי ר' עקיבא מדברי ר' אליעזר והלכה כדברי ר' אליעזר אלמא ר' יוסי אחר אחד לכלן בעי ואלו ראתה באמצע ספירה סותרת כל החשבון וכו"ש כשראתה בסוף היום שסותרת אותו היום, אלא אם תדחוק דכל שאינה רואה בתחלת היום אע"פ שראתה בסופו הרי זו כאלו לא ראתה כלל ואין כאן הפסק טומאה כלל והא דתניא התם נראין דברי ר' עקיבא משום חשש דשמא ראתה בתחלת היום קאמר, ולא ניחא דכיון דאשכחן לרמי בר חמא הכא דאית ליה אפי' דכותאי דמקצת היום ככולו ואפ"ה אמר הכא ברואה קרי סמוך לשקיעת החמה שסותר יומו למפרע למה נאמר שיהא ר' יוסי חולק עליו בכך ומיקל טפי מכותאי כדי

תלמוד בבלי מסכת נזיר דף ה עמוד א

34

ויליף אימים ימים מבתי ערי חומה, מה התם ל"ב חדש, אפ"כ כאן ל"ב חדש; ר' נהוראי אומר: מגלח אחת לל' יום; רבי יוסי אומר: מגלח מערב שבת לערב שבת, שכן מצינו בבני מלכים שמגלחים מע"ש לע"ש. מאי טעמא דרבי יליף מבתי ערי חומה? והא רבי הוא דאמר: אין ימים פחותין משנים! האי גזירה שוה משום כובד גמיר, ובשני ימים ליכא כובד. ואימא: ב' שנים, דכתיב בנייה מקץ שנתים ימים! דנין ימים שאין עמהן שנים מימים שאין עמהן שנים, ואל יוכיח זה שיש עמו שנים. ואימא: ל' יום, דכתיב געד חדש ימים! דנין ימים שאין עמהם חדשים מימים שאין עמהם חדשים, ואל יוכיח זה שיש עמו חדשים. ואימא מהכא: במימים ימימה וגו'! דנין ימים מימים, ואין דנין ימים מימימה. ומאי נפקא מינה? והא תנא דבי ר' ישמעאל: הושב הכהן ובא הכהן - זו היא שיבה, זו היא ביאה! הני מילי היכא דליכא דדמי ליה, אבל היכא דאיכא דדמי ליה מדדמי ליה ילפינן. איכא דאמר: מנא ידעינן דכל תלתא ירחין חד זימנא? דילמא ארבעה זימני בשתא, (א"נ) ארבעה ירחין חד זימנא, תרין ירחין בחד זימנא. רבי נהוראי אומר: מגלח אחת לשלשים יום. מאי טעמא? גבי כהנים משום דאיכא כובד, ה"נ איכא כובד. ר' יוסי אומר: מגלח מערב שבת לערב שבת. מאי איכא ביניה לשאר אחוהי? יום טוב שחל להיות באמצע שבת, דאחוהי מגלחין, הוא לא מגלח; אי נמי, לגלוחי מן צפרא דמעלי שבתא, אחוהי מגלחין, איהו לא מגלח עד פניא. הני ארבעים שנה מאי עבדיתייהו? ר' נהוראי אומר משום רבי יהושע לקץ מ' שנה ששאלו להן מלך. תנא: אותה שנה ששאלו להן מלך, היא שנת עשר לשמואל הרמתי.

מתני': סתם נזירות ל' יום.

גמ'. מנהני מילי? אמר רב מתנא, אמר קרא: בקדוש יהיה, יהיה בגמטריא תלתין הוו. בר פדא אומר: כנגד נזיר נזרו האמורים בתורה ל' חסר אחת. ורב מתנא נמי נילף מנזיר נזרו! אמר לך, ההוא לדרשה: זמין ושכר זיזר - לאסור יין מצוה כיון רשות, חכי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר - מלמד, שהגזירות חלה על נזירות.

ובר פדא? אמר לך: ליכא חד מינהון דלאו לדרשא? אלא מדהווא למניינא, כולהו נמי למניינא תנן: סתם נזירות שלשים יום; בשלמא לרב מתנא נוחא, אלא לבר פדא קשיא! אמר לך בר פדא: איידי דאיכא יום תלתין דמגלח ומביא קרבנותיו, משום הכי תנא שלשים. תנן: מי שאמר הריני נזיר - מגלח יום שלשים ואחד; בשלמא לרב מתנא נוחא, אלא לבר פדא קשיא! אמר לך בר פדא, אימא סיפא: אם גילח ליום שלשים - יצא! אלא, סיפא מסייעא ליה, רישא נעשה כאומר שלימין. ולרב מתנא קשיא סיפא! קסבר: מקצת היום ככולו. תנן: הריני נזיר שלשים יום, אם גילח יום ל' - לא יצא! באומר שלימין. תנן: מי שנזר ב' נזירות - מגלח את הראשונה יום ל' ואחד, והשניה ליום ששים ואחד; בשלמא לרב מתנא נוחא,

תלמוד בבלי מסכת נזיר דף טז עמוד א

40

וא"ל: רבי יוסי קאי כותיך, דאמר: מכאן ולהבא מטמא; והא רבי יוסי למפרע הוא דאמר! מאי למפרע? מדרבנן. ורבי יוסי, מכדי סבר מקצת היום ככולו, זבה גמורה דמייתא קרבן היכי משכחת לה? כיון דחזיא בפלגיה דיומא, אידך פלגיה דיומא סליק לה לשימור! אב"א: דקא שפעה תלתא תלתא יומי בהדי הדדי; ואב"א: דחזיא תלתא יומי סמוך לשקיעת החמה, דלא הואי שהות דסליק ליה למניינא. הדרן עלך הריני נזיר.

מתני'. מי שאמר הריני נזיר - מגלח יום שלשים ואחד, ואם גילח ליום שלשים - יצא; הריני נזיר שלשים יום, אם גילח ליום שלשים - לא יצא. מי שנזר שתי נזירות - מגלח את הראשונה יום שלשים ואחד ואת השניה יום שלשים ואחד, ואם גילח את הראשונה יום שלשים - מגלח את השניה יום שלשים, ואם גילח יום שלשים חסר אחד - יצא; וזו עדות העיד רבי פפייס: על מי שנזר שתי נזירות, שאם גילח את הראשונה יום שלשים - מגלח את השניה ליום שלשים, ואם גילח ליום שלשים חסר אחד - יצא, שיום של שלשים עולה לו מן המנין. מי שאמר הריני נזיר, נטמא יום שלשים - סותר את הכל, רבי אליעזר אומר: אינו סותר אלא שבעה. הריני נזיר שלשים יום, נטמא יום שלשים - סותר את הכל. הריני נזיר מאה יום, נטמא יום מאה - סותר את הכל, ר"א אומר: אינו סותר אלא שלשים; נטמא יום מאה ואחד - סותר שלשים יום, רבי אליעזר אומר: אינו סותר אלא שבעה. גמ'. מי שאמר הריני נזיר, ונטמא יום שלשים - סותר את הכל, רבי אליעזר אומר: אינו סותר אלא שבעה;

תוספות מסכת נזיר דף ה עמוד ב

(19)

סתם נזירות כ"ט יום אע"ג דתמצא שלשים וכשאתה יורד למניינם יש לומר דנזר אלהיו על ראשו לא הוי ממניינא דהוא לשון כתר כדמתרגמין כלילא.

הנהו לדרשא - וכיון דאתיין לדרשא לא מצטרפין למניינא ומנינן להו כ"ט.

מלמד שהנזירות חל על הנזירות - ודאי נראה דאם אמר הריני נזיר ונזיר לא איצטריך דמישתמע שפיר כשישלים נזירותו הראשון דמתחיל ומונה נזירות שני וכי איצטריך קרא להיכא דאמר הריני נזיר היום ונזיר דהוה לן למימר לא חייל עליה אלא חד נזירות כיון דאמר היום להכי איצטריך קרא מיותר שהנזירות חל על הנזירות.

הואיל ואיכא חד מינייהו דלאו לדרשא - או אחד או עשרה ולא דוקא חד מדהוה למניינא כלהו למניינא ונהי דאיכא בהו דרשא מכל מקום אתו למניינא.

תנן סתם נזירות שלשים יום וכו' אלא לבר פדא קשיא - דמשמע שהתנא משך נזירות דאורייתא אתא לאשמועינן ומשני כיון דאיכא יום תלתין דמגלח ומייתי קרבנות ואסור לשתות ביין וליטמא למתים עד שמביא קרבנותיו משום הכי [תני] תלתין יומין דמשך הנזירות עד תלתין יומי כי לכתחילה אי אפשר להביא קרבנותיו בכ"ט אפילו לבר פדא אלא ביום שלשים הויא ליה [כפרה] דאפילו נזיר טהור קצת חוטא הוא שציער עצמו מן היין.

מגלח לשלשים וא' יום כו' אלא לבר פדא קשה - דהוה ליה לגלח ביום [ל'] דשלמו נזירות בכ"ט יום.

אמר לך בר פדא אימא סיפא ואם גילח ביום שלשים יצא אלא סיפא מסייעא ליה - ורישא דקאמר לכתחילה כשיאמר שלשים יום שלימין להיות נזיר אי אפשר לו לגלח ביום שלשים וגזרו חכמים כשאומר נזיר סתם דלכתחילה לא יגלח אלא ביום שלשים וא' אבל בדיעבד אם גילח ביום ל' יצא שכן דינו דאורייתא דסתם נזיר יגלח ביום שלשים ואם תאמר אמאי איצטריך למימר גזירה אטו היכא דאמר שלימים לימא גזירה אטו היכא דאמר שלשים יום בלא שלימים דהכי מוכח בסמוך בפירכא שניה דלבר פדא דלית ליה מקצת היום ככולו כי אמר שלשים דמדאורייתא צריך לגלח ביום ל' ואחד יש לומר דמשום דשני לקמן לרב מתנא באומר שלימים דהתם ליכא לשנויי בלישנא אחרינא דאשמועינן כשאמר לשון מיותר ל' יום כאילו אמר שלימין [דבזה] מקצת היום ככולו ואיצטריך דאומר שלימים קמשני נמי בהא לישנא לבר פדא.

ולרב מתנא קשיא סיפא קסבר מקצת היום ככולו - הילכך אם גילח ביום שלשים יצא כיון שעשה מקצת היום בנזירות ומיהו לכתחילה לא יגלח אלא ביום שלשים ואחד ולבר פדא לית ליה מקצת היום ככולו דא"כ אפילו ביום כ"ט אם גילח יצא והתנא אמר ביום שלשים אם גילח יום שלשים יצא.

תנן הריני נזיר שלשים יום אם גילח יום שלשים לא יצא - בשלמא אי דוקא יום שלשים לבר פדא דלית ליה מקצת היום ככולו ניחא אע"ג דלעיל קאמר אם גילח יום שלשים יצא התם הוא דסתם נזירות קביל עליה דהוי כ"ט אבל הכא דאמר שלשים יום משך נזירות כל שלשים יום הלכך אם גילח ביום שלשים לא יצא דלית ליה מקצת היום ככולו אלא לרב מתנא קשה דאע"ג דאמר ל' יום הא סבירא ליה [דאמרין] מקצת היום ככולו ואם גילח ביום שלשים אמאי לא יצא ומשני באומר שלימים פירוש אף על גב דמתניתין סתמא קתני [שלשים] יום אפילו הכי כיון דאמר שלשים יום לישנא יתירא הוא דאפילו סתם לרב מתנא הוי שלשים יום וכי אמר הריני שלשים יום הוי כאילו אמר שלימים וליכא למימר מקצת היום ככולו ולכך אם גילח ביום שלשים לא יצא.

ואת השניה ביום ס"א בשלמא לרב מתנא ניחא - כשיגלח הראשונה ביום שלשים ואחד נגמר נזירות ומתחיל נזירות שני בו ביום מידי דהוי אדם שמקבל עליו נזירות בחצי היום שעולה לו אותו יום ליום שלם הלכך ביום ס' כלו ב' נזירות ובס"א מגלח על השניה ונמצא דכל תגלחת ביום שלשים וא' וכו' סוף סוף מאי קמ"ל מתני' לרב מתנא הא ברישא קתני בהדיא דלכתחילה צריך לגלח ביום ל' ואחד הא לא קשיא דסיפא אתא לאשמועינן דיום ל' עולה לכאן ולכאן כדמסיק לקמן בשינוייה אליבא דרב מתנא והא לא שמעינן מרישא אלא לבר פדא קשה מרישא שמגלח על הראשונה ביום ל' [ואחד] ועל השניה ביום ס' [ואחד] ואע"ג דאקשינן לבר פדא מרישא כי האי וכבר שני ליה מדרבנן גזרו דלכתחילה צריך לגלח ביום ל' ואחד ואם כן מאי [הדר] פריך ליה דרך הש"ס כן להקשות כעין קושיא ראשונה ולתרוצו כעין תירוץ ראשון ובלבד שישמיענו קצת חידוש מה שלא שמענו ברישא וה"נ איכא קצת חידוש בסיפא לבר פדא שאין ברישא כדנפקא לן לקמן במסקנא דתירוצא דמשמיענו דמקצת היום ככולו לבר פדא בתחילת הנזירות כאדם שמקבל עליו נזירות בחצי

רמב"ם הלכות נזירות פרק ד

65

הלכה א

האומר הריני נזיר הרי זה מגלח תגלחת טהרה יום אחד ושלישים, ואם גלח ביום שלישים יצא, אמר הריני נזיר שלישים יום אינו מגלח אלא ביום אחד ושלישים.

הלכה ב

מי שנזר שתי נזירות מגלח את הראשונה ביום אחד ושלישים, ואת השניה ביום אחד וששים, ואם גלח את הראשונה יום שלישים מגלח את השניה יום ששים, ואם גלח יום תשעה וחמשים יצא, שיום שלישים עולה לו אף למנין נזירות שניה.

הלכה ג

האומר הריני נזיר ונזיר כשיהיה לי בן, והתחיל נזירות שלו ואחר כך נולד לו בן, משלים את שלו ואחר כך מונה את של בנו, אמר הריני נזיר כשיהיה לי בן והריני נזיר כך וכך יום, והתחיל בנזירות שלו ואחר כך נולד לו בן, פוסק נזירות שלו ומונה את של בנו ואחר כך חוזר ומשלים את שלו והרי שתיהן כנזירות אחת, לפיכך אם נטמא בתוך נזירות של בנו סותר הכל, נטמא אחר נזירות בנו כשהתחיל להשלים נזירותו אינו סותר אלא עד נזירות בנו, ובכמה ימים משלים את שלו, אם נשאר מנזירותו כשנולד הבן שלישים או יותר מונה נזירות בנו ומשלים הימים שנשארו מנזירותו, ואם נשארו מנזירותו פחות משלישים מונה שלישים אחר נזירות בנו, שאין בין תגלחת לתגלחת פחות משלישים יום. /השגת הראב"ד/ נטמא אחר נזירות בנו וכל אינו סותר אלא עד נזירות בנו. א"א אינו מחזור דל"פ ר"י ור"ל בשנטמא בימי בנו אם סותר אם לא אלא אם יסתור את שלו בשביל טומאה שנטמא בימי בנו ד' יוחנן אמר סותר את הכל ורשב"ל אמר אינו סותר אבל טומאת נזירות שלו לנזירות שלו בין בתחלה בין בסוף לדברי הכל סותר את נזירותו. +

הלכה ד

כיצד האומר הריני נזיר כשיהיה לי בן, והריני נזיר מאה יום והתחיל בנזירות שלו ונולד לו בן, אם נשאר מן המאה שנדר שלישים יום או יתר כשנולד הבן לא הפסיד כלום, שהרי פוסק נזירות שלו ומתחיל ומונה של בנו ומגלח ומביא קרבנותיו ומשלים השלישים או יתר שנשארו מנזירותו ומגלח לנזירותו, ואם נשאר מן המאה פחות משלישים סותר עד שבעים.

הלכה ה

כיצד נולד הבן ביום שמונים מונה של בנו ומשלים את של בנו ומגלח, ומתחיל למנות מאחר התגלחת שלישים יום ונמצא מפסיד מקודם הולד עשרה ימים שהם מיום שבעים עד הולד, וכן כל כיוצא בזה.

הלכה ו

האומר הריני נזיר לאחר עשרים יום, וחזר ואמר הריני נזיר מעתה מאה יום, מונה עשרים יום ופוסק ומתחיל למנות שלישים שהיא הנזירות שנדר לאחר עשרים, ואחר השלישים מגלח תגלחת טהרה ומביא קרבנותיו וחוזר ומונה שמונים יום כדי להשלים המאה שנדר בסוף ומגלח ומביא קרבנותיו.

הלכה ז

אמר הריני נזיר לאחר עשרים יום והריני נזיר מעתה, מונה שלישים יום ומגלח תגלחת טהרה וחוזר ומונה שלישים יום אחרים והיא הנזירות שנדר לאחר עשרים, שאם תאמר מונה עשרים ופוסק מונה שלישים ומגלח נשארו מנזירות שהתחיל בה עשרה יום בלבד, ואין בין תגלחת טהרה לתגלחת טהרה לעולם פחות משלישים יום.

הלכה ח

אמר הריני נזיר לאחר עשרים יום וחזר ואמר הריני נזיר עולם מעתה לא חלה עליו נזירות שנדר בראשונה.

הלכה ט

וכן אם אמר הריני נזיר שמשון לאחר עשרים יום, וחזר ואמר הריני נזיר מעתה, אינו מגלח לנזירות זו שנדר באחרונה.

הלכה י

מי שאמר הרי אני נזיר יום אחד לפני מיתתי, הרי זה אסור לשתות יין ולהטמא ולגלח לעולם.

הלכה יא

האומר הריני נזיר ביום שבן דוד בא בו, אם בחול נדר הרי זה אסור לעולם, ואם בשבת או ביום טוב נדר אותה שבת או אותו יום טוב מותר, מכאן ואילך אסור לעולם, שהדבר ספק אם יבא בשבת או ביום טוב או לא יבוא, והואיל והוא ספק ביום שנדר לא חלה עליו נזירות שספק נזירות להקל, מכאן ואילך חלה עליו נזירות, ושבת הבאה שהיא ספק אינה מפקעת נזירות שחלה עליו.

הלכה יב

נזיר ששלמו ימי נזירותו ולא גלח תגלחת טהרה הרי זה אסור לגלח ולשתות יין ולהטמא למתים כשהיה מקודם וכל דקדוקי נזירות עליו, ואם גלח או שתה יין או נטמא לוקה.

הלכה יג

מי שנדר בנזיר ודמה שאינו נדר והיה נוהג היתר בנדרו ושתה יין, ולאחר זמן שאל לחכם והורהו שהוא נדר ושהוא חייב בנזירות הרי זה מונה משעה שנדר, ומדברי סופרים שינהוג איסור כימים שנהג בהן היתר.

הלכה יד

כיצד הרי שנדר שלישים יום ונהג היתר בנדרו עשרה ימים ונהג איסור עשרים יום, ולאחר השלישים שאל לחכם ואסר לו, הרי זה מונה

תוספות הרא"ש מסכת ראש השנה דף י עמוד א

ופירות נטיעה זו אסורין עד ט"ו בשבט. דנהי ד[ל]נטיעה ראש השנה תשרי לענין ערלה לאילן מיהא ט"ו בשבט ראש השנה כדמפרש ר' ינאי מקרא, והא דקבעי ט"ו בשבט משום דיצאו רוב גשמי שנה כדמפרש לקמן בפרקין, ומ"מ נפקא מינה במאי דתשרי ראש השנה לענין פירות שחנטו אחר ט"ו בשבט. ויש ה"ג שכתוב בהן ופירות שנה רביעית דפריק להו אסירי עד דנפקא שתא ועייל חמשיית, ושובש הוא דבהכי לא איירי בשמעתין כלל דאותם שחנטו ברביעית קודם ט"ו בשבט אסורים לעולם והחונטין ברביעית אחר חמשה עשר בשבט שרו לאחר פדייה לאלתר.

ופירות נטיעה זו אסורין. יש מדקדקין מדקאמר נטיעה זו דוקא נטיעה זו שעלו לה ל' יום לשנה החמירו עליה שתימשך שנתה עד ט"ו בשבט אבל היכא שנטיעה פחות מל' יום לפני ראש השנה הואיל ומניין לה ג' שנים מיום ליום (וכן לערלה) אין לאסרה עד ט"ו בשבט, ומסתייעי למלתייהו מדקאמר ובשנה הרביעית פעמים שברביעית ועדיין אסורין משום ערלה משמע דלאו בכל נטיעות אמרינן שיהו נמשכות עד ט"ו בשבט. וה"ר זרחיה פי' שאין חילוק דלאו משום חומרא הוא דמחמירנן עלה לפי שאין השנים שלמות אלא גזרת הכתוב הוא, והא דקאמר ופירות נטיעה זו משום שיש חילוק בין נטיעה לאילן אמר נטיעה זו כלומר אע"ג דתשרי ראש השנה לנטיעה כשהגיע לכלל אילן מניין לה מט"ו בשבט, והא דקאמר פעמים משום דהרבה פעמים אינו נחנט עד אחר ט"ו בשבט. ובירושלמי איכא פלוגתא בשני פירושים הללו דגרסינן בירושלמי דמכלתין א"ר אבא בר ממל קומי ר' זעירא נראין דברים כשנטעו ל' יום לפני ראש השנה אבל אם נטעו פחות מל' יום לפני ראש השנה את חמי שנה שלימה לו ותימא הכי א"ל אין א"ל כיני אפילו אם נטעו פחות מל' יום לפני ראש השנה יהא אסור מאי כדון א"ר מונא מתוך שעומד בתוך שנתו של אילן הוא (מתחיל) [משלים] שנתו.

בן כ"ד חדש ויום אחד. סתם פר בן ג' כדקתני סיפא והאי יום אחד דקאמר משום דיום אחד בשנה חשוב שנה ולר' אליעזר ל' יום, וכל אותו יום לר' מאיר או אותם ל' יום לר' אליעזר אין דינו לא כבן בקר ולא כפר מידי דהוה אפלטג שיצא מכלל כבש ולכלל איל לא בא, ומיהו יש להסתפק מדקתני בפ"ק דפרה בן י"ג [חדש] אינו כשר לא לאיל ולא לכבש ולא קתני הכי גבי פר דוקא בכבש הוא דגמירי הכי ודין בן בקר יש לו עד שיגיע לכלל פר.

ולאו לכל מילי אמרינן דיום אחד בשנה חשוב שנה או ל' יום בשנה חשוב שנה דיש דברים דאפילו מעת לעת בעינן כדתנן בפ' יוצא דופן בן ט' שנים ויום אחד בן י"ג שנים ויום אחד בת י"ב שנים ויום אחד ואותו יום אחד כדי להשלים מעת לעת, ובת ג' פליגי תנאי בגמ' דלר' מאיר בת שתי שנים ויום אחד מתקדשת בביאה ולרבנן בת ג' שנים ויום אחד דבעו מעת לעת.

בן בקר בן שתי שנים. היינו עגל בן בקר ולא פר בן בקר כדמוכח בת"כ גבי פר כהן משיח דתניא פר יכול אפי' זקן ת"ל בן אי בן יכול אפילו קטן ת"ל פר הא כיצד בן ג' כדברי חכמים.

שנים שיום אחד עולה להן בסופן. פי' סוף חשבון תחלת שנה, וא"ת זבה תוכיח שאין סוף היום עולה בתחלתה שזהו מנהג כותים כדאמרינן בריש בנות כותים דיום שפוסקת בו סופרתו למנין ז', ואע"ג דפריך עלה ואנן נמי ניספריה לא קי"ל הכי מדפריך בפרק בתרא דנדה ורב ככותאי אמרה לשמעתי, ואפילו הכי תחלת היום עולה לה בסופה שאם ראתה ביום ז' לאחר שטבלה עולה לה מקצת אותו יום שביעי להשלים מנין ז' נקיים ואינה סותרת למפרע לר' יוסי דאמר בפ' כיצד צולין דמקצת היום ככולו, ולרבנן נמי שהיא סותרת למפרע מ"מ כיון דשריא לשמש אחר טבילה מדאורייתא אי לאו דאסרו רבנן שמא תבא לידי ספק כדאמר בפ' בתרא דנדה על כרחיך עולה לה תחלת היום דאי לאו הכי וספרה לה ז' ימים ואחר תטהר אמר רחמנא, וי"ל דלא דמי דבזבה אימים נקיים קפיד רחמנא והיאך יעלה סוף היום והרי אין זה יום טהור שהרי ראתה, אבל בשביעי דתחלת היום הוי טהור כאלו כולו טהור ולר' יוסי כבר נשלמו ז' ימי טהרה ואף אם ראתה אחר כך תחלת נדה היא ולרבנן נהי דסותרת למפרע מ"מ כיון דתחלת היום בטהרה מחזקינן לה בטהרה עד שתראה, אבל בנדה דלא בעי' נקיים ואפי' ראתה כל ז' טובלת לערב הילכך דין הוא שסוף היום יעלה לה בתחלתה אבל בסופו אינו עולה כיון דלא בעינן נקיים ליכא למימר שתחלת היום יהיה ככולו אלא כל ז' ימים תהיה בנדתה, ומנין שנים נמי טפי איכא לדמותם לנדה מלזבה משום דזבה איכא טעמא כדפרישית דבנקיים תליא מילתא.